

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри підприємництва і права

 Х. МАХМУДОВ

«24» серпня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Право Європейського Союзу

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2023-2024 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Правознавство спеціальності 081 Право.

Мова викладання державна.

Розробник: Липій Євгенія, доцент кафедри підприємництва і права, к.ю.н.

Робоча навчальна програма затверджена на засіданні кафедри підприємництва і права

Протокол від «27» серпня 2020 року № 1.

Схвалено науково-методичною радою спеціальності «Право»

Протокол від «28» серпня 2020 року № 1.

Голова (О. Кальян)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (курс)	2
Семестр	3
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота) (годин)	-
Вид підсумкового контролю	Залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні дисциплін «Державне (конституційне) право зарубіжних країн», «Теорія держави і права», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Міжнародне право», «Основи римського приватного права».

3. Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» - формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо системи знань у сфері базових понять, категорій, інститутів та галузей Права Європейського Союзу

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Право Європейського Союзу» є: засвоєння здобувачами вищої освіти знань про предмет та джерела права Європейського Союзу; опанування найважливіших категорій та положень права Європейського Союзу, основних принципів та форм організації та здійснення влади; вивчення історії розвитку Європейського Союзу, особливостей окремих галузей права Європейського Союзу.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми Правознавство у здобувачів вищої освіти 2020 р. н. мають бути сформовані наступні компетентності:

– загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

ЗК 14. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.

– фахові:

ФК 3. Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

ФК 4. Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.

ФК 5. Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

ФК 6. Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.

ФК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

ФК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання згідно освітньо-професійної програми Правознавство (для 2020 р.н.):

Програмні результати навчання:

ПРН 5. Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу. Загальна характеристика понять «панєвропеїзм», «європоцентризм», «європейська ідентичність». Європейська інтеграція: поняття та історичний розвиток. Передумови виникнення Європейських Співтовариств. Ідеї Ж. Монне. План Шумана 1950 р. Історичні передумови та основні етапи становлення права Європейського Союзу. Паризький договір 1951 р. Римські договори 1957 р. Система договорів про приєднання. Єдиний Європейський Акт 1986 р. Маастрихтський договір 1992 р. Договір про створення Європейського економічного простору 1992 р. Амстердамський договір 1997 р. Ніццький договір 2000 р. Європейський конвент 2001 р. Конституція Європейського Союзу 2004 р. Лісабонський договір 2007 р. Угода щодо створення Європейського стабілізаційного механізму 2010 р.

Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів. Поняття та визначення права Європейського Союзу. Структура права Європейського Союзу. Співвідношення європейського права та права Європейського Союзу. Право Європейського Союзу в системі міжнародного права. Суб'єкти права Європейського Союзу. Загальні принципи права Європейського Союзу. Дія норм європейського права у часі та просторі. Юрисдикція співтовариств та право Європейського Союзу. Співвідношення права Європейського Союзу з національним правом держав-членів. Розподіл повноважень між Співтовариством і державами-членами. Пряме застосування права Європейського Союзу. Доктрина верховенства права Європейського Союзу. Поняття джерела європейського права. Система джерел європейського права. Загальна характеристика джерел права Європейського Союзу: основні, допоміжні. Система актів Європейського Союзу: регламенти, директиви, рішення, рекомендації, висновки. Первинне право Європейського Союзу. Вторинне право Європейського Союзу. Міжнародні договори як джерело права Європейського Союзу. Установчі договори як основні джерела права Євросоюзу. Допоміжні джерела права ЄС.

Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право. Поняття правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі. Джерела правового регулювання правового статусу людини та громадянина в Європейському Союзі. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина в Європейському Союзі. Еволюція прав, свобод та обов'язків людини та громадянина в Європейському Союзі. Основні положення Хартії основних прав від 7 грудня 2000 р. Гарантії прав, свобод та обов'язків людини та громадянина в Європейському Союзі. Компетенція Ради Європейського Союзу та Європейського Союзу в сфері захисту прав людини. Принципи субсидіарності Європейський омбудсмен: поняття та особливості діяльності. Поняття «громадянство Європейського Союзу». Основні групи прав громадян Європейського Союзу. Основні засади вільного пересування осіб в Європейському Союзі.

Вільне пересування працівників. Блакитна карта Європейського Союзу. Свобода ділового заснування в Європейському Союзі. Свобода надання та отримання послуг в Європейському Союзі. Свобода пересування та проживання в Європейському Союзі громадян третіх країн. Законодавство Європейського Союзу про візи та візовий режим. Основні положення Кодексу Спільноти з візових питань (Візового кодексу) від 16 червня 2009 р. Візовий кодекс Європейського Союзу від 13 липня 2009 р. Система та класифікація віз. Консульське співробітництво у візовій сфері. Загальна характеристика міграційно-правової політики в Європейському Союзі. Міграційне законодавство Європейського Союзу. Шенгенська угода від 14 червня 1985 р. Шенгенська інформаційна система. Шенгенська зона. Поняття Шенгенської візи. Основні положення Шенгенського кодексу про кордони від 15 березня 2006 р.

Тема 4. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу. Засади правоохоронного співробітництва в Європейському Союзі. Місце України в європейській взаємодії у сфері боротьби зі злочинністю. Правове регулювання єдиної політики у сферах правоохорони та правозахисту в Європейському Союзі. Спільна кримінальна політика Європейського Союзу: історія та сучасність. Кримінально-правова кваліфікація протиправних дій в законодавстві Європейського Союзу. Гармонізація кримінально-процесуального права. Співробітництво державчленів Європейського Союзу щодо розслідування кримінальних злочинів. Європейський ордер на арешт. Правовий статус та компетенція Європейського поліцейського управління (Європолу). Органи Європейського поліцейського управління (Європолу). Правовий статус, повноваження та органи Євроюст). Етапи формування європейської політики безпеки та оборони (ЄПБО). Цивільні та військові засоби реалізації європейської політики безпеки та оборони. Принцип індивідуальної та колективної самооборони. Європейське оборонне агентство.

Тема 5. Інститути Європейського Союзу. Поняття та розвиток інституціональної системи Європейського Союзу. Співвідношення понять «інститут Європейського Союзу» та «орган Європейського Союзу». Основні та допоміжні інституції Європейського Союзу. Правовий статус Європейської Ради в системі органів Європейського Союзу, її відносини з Радою Європейського Союзу. Склад, порядок формування та скликання Європейської Ради. Рішення Європейської Ради. Місце Європейського Парламенту в системі органів Європейського Співтовариства. Порядок формування Європейського Парламенту. Функції та повноваження Європейського Парламенту. Структура й організація роботи Європейського Парламенту. Склад та порядок формування Ради Європейського Союзу. Повноваження Ради Європейського Союзу. Порядок та способи ухвалення рішень Радою Європейського Союзу. Правовий статус Європейської Комісії. Порядок формування та склад Європейської комісії. Організаційна структура Європейської Комісії. Відповідальність Європейської комісії. Повноваження Європейської комісії. Порядок роботи та прийняття рішень Європейської комісії. Європейський центральний банк: правовий статус, функції та керуючі органи. Європейський інвестиційний банк: правовий статус, функції та керуючі органи. Комітет регіонів: правовий статус, функції та склад. Європейський соціально-економічний комітет: правовий статус, функції та склад.

Тема 6. Судова влада Європейського Союзу. Поняття та побудова судової системи Європейського Союзу. Основні принципи та правила судового провадження. Правовий статус Суду Європейського Союзу. Порядок формування Суду Європейського Союзу. Основні повноваження Суду Європейського Союзу. Роль Суду Європейського Союзу у розвитку права Європейського Союзу. Прецедентне право Європейського Союзу. Загальні засади діяльності Європейського Суду Справедливості. Правовий статус та завдання Загального суду. Загальні засади діяльності Європейського суду аудиторів (Рахункова палата). Правовий статус Європейського цивільного трибуналу. Захист прав людини у судових органах Європейського Союзу. Європейський суд з прав людини: поняття та компетенція. Співвідношення судових органів Європейського Союзу та Європейського суду з прав людини.

Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи. Нормативно-правове регулювання вступу до Європейського Союзу. Основні процедурні етапи вступу до Європейського Союзу. Копенгагенські критерії. Політика розширення. Розширення Європейського Союзу і договір про приєднання. Багатосторонні ініціативи Європейської політики сусідства та «Східного партнерства». Політико-правові засади європейської інтеграції України. Правова база відносин України та Європейського Союзу. Основна мета та функції Українсько-Європейського дорадчого центру з питань законодавства. Основна мета Плану дій Україна-ЄС від 21 лютого 2005 р. Інституціоналізація процесу адаптації українського законодавства до права Європейського Союзу. Євроінтеграційне законодавство України. Стан та перспективи адаптації законодавства України. Основні положення Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004р. Співвідношення понять «асоціація» та «партнерство». Основні положення Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27 червня 2014 р.

Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі. Поняття «законодавчий процес», «законодавчі процедури» в праві Європейського Союзу. Правове регулювання законодавчого процесу в Європейському Союзі. Особливості звичайної законодавчої процедури відповідно до положень Лісабонського договору 2007 р. Спеціальна законодавча процедура. Процедура консультацій. Процедура сумісного прийняття рішень. Бюджетна процедура. Процедура укладання міжнародних угод. Право законодавчої ініціативи. Повноваження Європейського парламенту в законодавчому процесі Європейського Союзу.

Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу.

Зовнішньополітична діяльність Європейського Союзу. Співробітництво із третіми країнами та гуманітарна допомога. Відносини Європейського Союзу з міжнародними організаціями. Делегації Європейського Союзу. Історія і етапи розвитку Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Поняття, цілі і завдання Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Джерела Спільної зовнішньої політики і політики безпеки. Договірна практика Європейського Союзу: двосторонні, багатосторонні та змішані договори. Правоздатність Союзу щодо укладання міжнародних угод. Процедури укладання міжнародних угод. Види угод, що укладаються Європейським Союзом. Правова база укладання міжнародних угод. Угоди, що регулюють економічне та політичне співробітництво між Європейським Союзом та іншими країнами. Співробітництво з третіми країнами і гуманітарна допомога. Система представництва Європейського Союзу в зовнішніх зносинах.

Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу.

Поняття та елементи внутрішнього ринку як мети Європейського Союзу. Поняття товару у праві Європейського Союзу. Принцип взаємного визнання. Фіскальні та нефіскальні заходи. Свобода вільного руху товарів. Заборона дискримінаційного оподаткування. Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ. Абсолютне (досконале) взаємне визнання та недосконале взаємне визнання.

Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу. Поняття та джерела торгового права Європейського Союзу. Правові особливості спільної торговельної політики Європейського Союзу. Правове регулювання експорту товарів. Тарифне регулювання імпорту. Інтегрований тариф. Поняття режиму генералізованих тарифних преференцій. Нетарифне регулювання імпорту. Антидемпінгові заходи. Антисубсидійні заходи. Поняття торговельного бар'єру та галузі виробництва Європейського Союзу. Заходи проти торговельних бар'єрів. Поняття демпінгу за торговим правом Європейського Союзу. Регулювання кількісних обмежень.

Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу. Право інтелектуальної власності у системі права Європейського Союзу. Етапи розвитку права інтелектуальної власності Європейського Союзу. Гармонізація права інтелектуальної власності в Європейському Союзі. Основні положення Європейської патентної конвенції 1973 р. Поняття та види патентів в Європейському Союзі. Правова охорона промислової власності в Європейському Союзі. Правова охорона винаходів в Європейському Союзі. Промислові зразки. Загальна характеристика Директиви 98/71 про правову охорону промислових зразків від 13 жовтня 1998 р. та Регламенту 6/2002 про промисловий зразок Співтовариства 2002 р. Торгові марки. Правове регулювання захисту авторських прав та суміжних прав.

Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу. Загальна характеристика аграрного права Європейського Союзу. Передумови спільної аграрної політики Європейського Союзу. Правове регулювання фінансування спільної аграрної політики. Поняття «сільськогосподарська продукція» і «сільськогосподарський товаровиробник». Правові інструменти аграрної політики. Правове регулювання ціноутворення у сільському господарстві. Правове регулювання інтервенційних закупівель. Правове регулювання фінансової підтримки сільськогосподарських товаровиробників. Адміністративні обмеження обсягів сільськогосподарського виробництва. Правове регулювання експорту та імпорту сільськогосподарської продукції. Правове регулювання структурних перетворень у сільському господарстві. Правові аспекти залучення нових держав-членів до спільної аграрної політики.

Тема 14. Митне та податкове право Європейського Союзу. Поняття та джерела митного права Європейського Союзу. Спільна сільськогосподарська політика. Митний союз Європейського Союзу: мета створення та напрями діяльності. Єдиний митний тариф Європейського Союзу: поняття та структура. Поняття інтегрованої товарної номенклатури. Види мит Єдиного митного тарифу Європейського Союзу. Митна територія Європейського Союзу. Визначення країни походження товарів. Визначення митної вартості товарів. Поняття та види митних процедур. Митні режими в Європейському Союзі: поняття та види. Поняття податкового права та податкової політики Європейського Союзу. Джерела податкового права Європейського Союзу. Установчі договори. Загальні принципи права. Регламенти. Директиви. Рішення суду Європейського Союзу. Правова доктрина Європейського Союзу. Співвідношення наднаціонального та національного рівнів у податковому праві Європейського Союзу. Поняття податкової системи. Види податків Європейського Союзу. Правове регулювання податків. Податок з доходів фізичних осіб. Уникнення подвійного оподаткування. Оподаткування компаній. Перспективи розвитку податкового права Європейського Союзу на сучасному етапі.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.	8,29	2	2	4,29
Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів .	8,29	2	2	4,29
Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейському Союзі. Шенгенське право .	8,29	2	2	4,29
Тема 4. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу .	8,29	2	2	4,29
Тема 5. Інститути Європейського Союзу .	8,29	2	2	4,29
Тема 6. Судова влада Європейського Союзу.	8,29	2	2	4,29
Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові	8,29	2	2	4,29

основи .				
Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі .	4,29	-	-	4,29
Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу .	6,29	2	-	4,29
Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу.	4,29	-	-	4,29
Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу .	4,29	-	-	4,29
Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	4,29	-	-	4,29
Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу .	4,29	-	-	4,29
Тема 14. Митне та податкове право Європейського Союзу.	4,29	-	-	4,29
Усього годин	90	16	14	60

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.	2
2	Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів .	2
3	Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейського Союзу. Шенгенське право .	2
4	Тема 4. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу .	2
5	Тема 5. Інститути Європейського Союзу .	2
6	Тема 6. Судова влада Європейського Союзу.	2
7	Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу .	2
8	Тема 14. Митне та податкове право Європейського Союзу.	-
	Разом	14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1	Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.	4,29
2	Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів .	4,29
3	Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейського Союзу. Шенгенське право .	4,29
4	Тема 4. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу .	4,29
5	Тема 5. Інститути Європейського Союзу .	4,29
6	Тема 6. Судова влада Європейського Союзу.	4,29

7	Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи .	4,29
8	Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі .	4,29
9	Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу .	4,29
10	Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу.	4,29
11	Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу .	4,29
12	Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	4,29
13	Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу .	4,29
14	Тема 14. Митне та податкове право Європейського Союзу.	4,29
	Разом	60

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

9. Оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 15. ПРН 21.	- словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, інтернет-джерелами); - методи письмового контролю (перевірка письмових самостійних робіт); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання); - інтерактивний метод (дискусії, дебати)	Ведення конспекту лекцій, виконання завдань на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, розв'язання тестів.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 5.	25	25	15
ПРН 6.	25	25	15
ПРН 15.	25	25	15
ПРН 21.	25	25	15
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форми оцінювання результатів навчання

Денна форма навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання			
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів

	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 5.	2,4	4	5,25	8,75	1,8	3	1,05	1,75
ПРН 6.	2,4	4	5,25	8,75	1,8	3	1,05	1,75
ПРН 15.	2,4	4	5,25	8,75	1,8	3	1,05	1,75
ПРН 21.	2,4	4	5,25	8,75	1,8	3	1,05	1,75

Виконання завдань на практичних заняттях, ведення конспекту лекцій, виконання завдань самостійної роботи, розв'язання тестів, екзамен.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Ведення конспекту лекцій

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 15. ПРН 21.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	1,8-2
		на середньому рівні	1,5-1,7
		на достатньому рівні	1,2-1,4
		на низькому рівні	0-1,1

2. Виконання завдань на практичних заняттях

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 15. ПРН 21.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	4,5-5
		на середньому рівні	3,7-4,4
		на достатньому рівні	3-,3,6
		на низькому рівні	0-2,9

3. Виконання завдань самостійної роботи

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5.	Давати короткий висновок щодо окремих	на високому	2,7-3

ПРН 6. ПРН 15. ПРН 21.	проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	рівні	
		на середньому рівні	2,2-2,6
		на достатньому рівні	1,8-2,1
		на низькому рівні	0-1,7

4. Розв'язання тестів (0-7 балів для денної форми навчання).

Шкала та критерії та оцінювання (денна форма)

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 5. ПРН 6. ПРН 15. ПРН 21.	Давати короткий висновок щодо окремих проблем з достатньою обґрунтованістю. Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	6,3-7
		на середньому рівні	5,2-6,2
		на достатньому рівні	4,2-5,1
		на низькому рівні	0-4,1

Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

9. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	
Тема 1. Історія Європейського інтеграційного процесу.	2	5	3	7	10
Тема 2. Правова система Європейського Союзу. Джерела та принципи права Європейського Союзу. Вплив права Європейського Союзу на правові системи держав-членів .	2	5	3		10
Тема 3. Правовий статус людини та громадянина в Європейському Союзі. Громадянство Європейського Союзу. Вільне пересування осіб в Європейського Союзу. Шенгенське право .	2	5	3		10
Тема 4. Правоохоронна діяльність та правоохоронні структури Європейського Союзу .	2	5	3		10

Тема 5. Інститути Європейського Союзу .	2	5	3		10
Тема 6. Судова влада Європейського Союзу.	2	5	3		10
Тема 7. Інтеграція України в Європейський Союз: правові основи .	2	5	3		10
Тема 8. Законодавчий процес в Європейському Союзі .	-	-	3		3
Тема 9. Правові основи зовнішньополітичних відносин Європейського Союзу .	2	-	3		5
Тема 10. Вільний рух товарів в Європейському Союзі. Свобода руху капіталу.	-	-	3		3
Тема 11. Торговельне право Європейського Союзу .	-	-	3		3
Тема 12. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу	-	-	3		3
Тема 13. Аграрне право Європейського Союзу .	-	-	3		3
Тема 14. Митне та податкове право Європейського Союзу.	-	-	3		3
Розв'язання тестів	-	-	-	7	7
Всього	16	35	42	7	100

10. Рекомендовані джерела інформації

Нормативно-правові акти

- Деякі питання адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: постанова Кабінету Міністрів України № 1365 від 15.10.2004 р. *Офіц. вісн. України*. 2004. № 42. Ст. 2763. 27
- Договір про заснування Енергетичного співтовариства від 25.10.2005 р. *Офіц. вісн. України*. 2011. № 1. Ст. 1. 3.
- Перелік центральних органів виконавчої влади, відповідальних за організацію роботи з адаптації законодавства України до законодавства ЄС: затв. Протокольним рішенням Координаційної ради з адаптації законодавства України до законодавства ЄС від 10.06.2011 р. № 7. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3fart_id=223287414&cat_id=223281453 (дата звернення: 27.08.2020).
- План дій “Україна – Європейський Союз” від 21.02.2005 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_693 (дата звернення: 27.08.2020).
- Про впорядкування процесу здійснення експертизи проектів законів України та інших нормативно-правових актів на предмет їх відповідності *acquis communautaire*: наказ М-ва юстиції України від 28.04.2005 р. № 42/5. *Офіц. вісн. України*. 2005. № 18. Ст. 958.
- Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України № 1629-IV від 18.03.2004 р. *Відом. Верхов. Ради*. 2004. № 29. Ст. 367.
- Про засади внутрішньої і зовнішньої політики України: Закон України № 2411-VI від 01.07.2010 р. *Відом. Верхов. Ради*. 2010. № 40. Ст. 527.
- Про затвердження стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України № 615/98 від 11.06.1998 р. *Офіц. вісн. України*. 1998. № 24. Ст. 870.

9. Про Програму інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 14. 09. 2000 № 1072/2000. *Відом. Верхов. Ради.* 2000. № 39. Ст. 1648.
10. Протокол до Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами про Рамкову угоду між Україною та Європейським Союзом про загальні принципи участі України в програмах Союзу від 22.11.2010 р. *Відом. Верхов. Ради.* 2011. № 92. Ст. 3360.
11. Угода про партнерство та співробітництво між Україною і Європейськими співтовариствами та їх державами-членами від 14.06.1994 р. *Відом. Верхов. Ради.* 2006. № 24. Ст. 1794.
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 27.08.2020).

Основні

13. Гердеген М. Європейське право: пер. з нім.. К.: К.І.С., 2008. 524 с.
14. Дайнен Д. Дедалі міцніший Союз. Курс європейської інтеграції; пер. з англ. М. Марченко. К.: К.І.С., 2006. 699 с. 25
15. Копійка В. В. Європейський Союз: історія і засади функціонування: посіб. К.: Знання, 2009. 751 с.
16. Право Європейського Союзу: навч. посіб. / за заг. ред. Р. А. Петрова. 2-ге вид. К.: Істина, 2009. 376 с.
17. Право Європейського Союзу. Підручник. Видання дев'яте, змінене і доповнене. За редакцією Р.А. Петрова. Харків: Право, 2019. 442 с.
18. Право Європейського Союзу: підруч. / за ред. В. І. Муравйова. К.: Юрінком Інтер, 2011. 704 с.
19. Правова природа Європейського Союзу. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб. / М. С. Горшенцова, К. О. Закоморна, В. О. Ріяка та ін.; за заг. ред. В. О. Ріяки. 2-ге вид., допов. і переробл. К.: Юрінком Інтер, 2006. С.236-240.
20. Мусис Н. Усе про спільні політики Європейського Союзу: пер. з англ. К.: К.І.С., 2005. 446 с.
21. Державний суверенітет в умовах європейської інтеграції: моногр. / за ред. Ю. П. Битяка, І. В. Яковюка. К.: Право України, 2012. 336 с.
22. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу: моногр. / під ред. І. В. Яковюка. – К.:Право України, 2012. – 208 с.
23. Комарова Т. В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: моногр.. Х.: Право, 2010. 360 с.
24. Кравчук І. В. Гармонізація національних правових систем з правом ЄС. К.: Слово, 2004. 319 с.
25. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): моногр. К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.
26. Тюшка А. Договір про конституцію для Європи: генезис, юридична природа, політична цінність: моногр. К.: К.І.С., 2007. 228 с.
27. Право Європейського Союзу. Підручник. Видання дев'яте, змінене і доповнене. За редакцією Р.А. Петрова. Харків: Право, 2019. 442 с.

Допоміжні

28. Анакіна Т. Прецедентні рішення Суду Європейських співтовариств у становленні правопорядку ЄС. *Підприємництво, госп-во і право.* 2008. № 2. С. 49-52.
29. Бранчук І. Конституційно-правовий механізм взаємодії права Європейського Союзу та національного права держав-членів *Підприємництво, госп-во і право.* 2009. № 9. С. 18-21.

30. Венецька О. Хартія фундаментальних прав Європейського Союзу та Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: проблеми взаємодії. Держава і право. 2007. № 38 С. 161-167.
31. Вдовиченко О. Основні зміни інституційної системи Європейського Союзу після Лісабонського договору. Юрид. Україна. 2010. № 9. С.118-123.
32. Гладенко О. Лісабонський договір 2007 р. як новий етап еволюційного розвитку права Європейського Союзу. Вісн. Центр. виборч. комісії. 2008. № 1 (11). С. 73-77.
33. Євглевська О. Л. Адаптація законодавства як умова майбутнього членства України в Європейському Союзі. Держ. буд-во та місц. самоврядування. 2009. № 17. С. 118-129.
34. Комзюк М.А., Липій Є.А. Про зарубіжний досвід правового регулювання адміністративних процедур. Наше право. 2016 (5). С. 44-50.<http://nashe-pravo.unesco-socio.in.ua/wp-content/uploads/archive/NP-2016-5/NP-2016-5.pdf>
35. Липій Є.А. Місце та значення прецедентів в адміністративному процесі. Адміністративне право і процес. 2016. С. 85-94.
36. Липій Є.А., Жуков А.Є. Деякі проблемні аспекти громадянства Німеччини. *Матер. студентської наукової конференції*, 2020. С. 75-77.
37. Липій Є.А., Кальян С.Є. Політико-правовий аспект адміністративно-правового захисту персональних даних громадян. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (заочна форма) «Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору» – Полтава, 2020. С. 149-151.
38. Липій Є.А., Гура О.П. Місце та значення прецедентної практики Європейського суду з прав людини та її імплементація в правову систему України. *Матер. V Всеукраїнської за міжнародною участю науково-практичної конференції. Адаптація правової системи України до права Європейського Союзу: теоретичні та практичні аспекти*, 2020. С. 158-161.
39. Москаленко О. М. До класифікації джерел права Європейського Союзу / О. М. Москаленко // Вісн. Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. 2009. Вип. 1 (5). С. 55-60.
40. Муравйов В. Види компетенцій реформованого Європейського Союзу. Вісн. Київ. ун-ту ім. Тараса Шевченка: міжнар. відносини. 2009. Вип. 37. С. 53-57.
41. Муравйов В. І. Асоціація як перший крок до інтеграції. Акт. пробл. міжнар. відносин. 2009. Вип. 86. ч. 1. С. 85-96.
42. Муравйов В. Міжнародні угоди Європейського Союзу та *acquis communautaire*. Право України. 2012. № 3-4. С. 306-320.
43. Основи права Європейського Союзу: нормативні матеріали за заг. ред. М. В. Буроменського. Х.: Фінн, 2010. 392 с.
44. Осташова В. О., Липій Є. А., Пивовар А. В. Священний союз: передумови, створення та плани на встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2019. № 4. С. 41-46.
45. Осташова В. О., Липій Є. А. Конгреси Священного союзу як інструменти встановлення міжнародного правопорядку. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 2. С. 448-452.
46. Рабінович С. П. Гармонізація права України з правом Євросоюзу у контексті проблеми балансування пріоритетів національної правової політики. Приват. Право і підприємництво. 2009. Вип. 8. С. 152-155.
47. Стрельцова О. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом: передумови, проблеми і перспективи. Приват. Право і підприємництво. 2012. № 3-4. С. 87-97.
48. Трюхан В. Інституційне забезпечення адаптації законодавства України до надбання спільноти в рамках виконання майбутньої Угоди про асоціацію Україна ЄС. Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. 2011. № 4. С. 230-241.
49. Шпакович О. Принципи субсидіарності і пропорційності у праві Європейського Союзу. Право України. 2012. № 3-4. С. 321-328.

Інформаційні ресурси

50. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>(дата звернення: 27.08.2020).
51. Офіційне інтернет-представництво Президента України : <https://president.gov.ua/> (дата звернення: 27.08.2020)
52. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2020) Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/> (дата звернення: 27.08.2020)
53. Офіс реформ Кабінету Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/uryad-ta-organi-vladi/ofis-reform-kabinetu-ministrivukrainu> (дата звернення: 27.08.2020)
54. Конституційний Суд України URL: <http://www.ccu.gov.ua/> (дата звернення: 27.08.2020)
55. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua> (дата звернення: 27.08.2020).
56. Офіційний сайт Європейського Суду з прав людини. URL: <https://echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home> (дата звернення: 27.08.2020).
57. Офіційний сайт Суду ЄС. URL: https://europa.eu/european-union/abouteu/institutions-bodies/court-justice_en (дата звернення: 27.08.2020).
58. Офіційний сайт ООН. URL: <https://www.un.org/en/> (дата звернення: 27.08.2020).
59. Офіційний сайт Social Science Research Network. URL: <https://www.ssrn.com/index.cfm/en/> (дата звернення: 27.08.2020).